

KANADA

Osnovne informacije

Kanada, zvezna država v Severni Ameriki, je druga največja država na svetu. Meri kar 9 970 610 kvadratnih kilometrov, ter jo po velikosti prekaša le Ruska Federacija. Za tako veliko državo pa število prebivalcev ni tako visoko - teh je "le" nekaj več kot 30 milijonov. Vzrok tako malemu številu pa je gotovo pojav polarnega podnebja, ki se že kaže na severu države. Za življenje v takih pogojih pa se jih ne odloči prav veliko, saj jih največ živi v večjih mestih.

Da je velika, se kaže tudi v tem, da ima 6 časovnih pasov. Upravno se deli na 10 provinc, ter 3 teritorije. Laskavi naslov "glavno mesto" si je pridobila Ottawa, čeprav je po velikosti ter poseljenosti mest v državi šele na četrtem mestu. Na prvem pa se nahaja Toronto, v katerem živi kar 2,400.000 ljudi.

V Kanadi sta priznana 2 uradna jezika: angleščina in francoščina. Na čelu države je britanska kraljica (trenutno Elizabeta II), sicer pa vlogo predsednika več ali manj opravlja premier Jean Chretien, ter guvernerka Adrienne Clarkson.

Zaščitni znak države je prav gotovo javorjev list, saj se med drugim nahaja tudi na državni zastavi. Poleg tega pa je prvi simbol Kanade bober. Na področju športa pa je hokej že nekaj tradicionalnega.

Kanada je država, polna najrazličnejših geoloških ureditev, podnebij in ekoloških sistemov. Ima deževni gozd, obširne prerije, listnatih gozdov, tundre,... V Kanadi je več jezer ter raznih rek kot v katerikoli drugi državi. Prav njena raznolikost pa vsako leto privabi milijone turistov.

Ima tudi strateško globalno pomembno lokacijo, saj leži na območju, od koder je najkrajša pot do katerekoli točke na celem svetu. Prav zaradi tega razloga čez Kanado leti večina interkontinentalnih letalskih poletov.

GLAVNO MESTO

Glavno mesto Kanade je Ottawa iz province Ontario, čeprav tudi ni največje. Naslov največjega mesta častno pripada Torontu, v katerem živi tudi največ prebivalcev – kar 2,400.000, medtem ko jih v Ottawi živi le nekaj več kot 700.000. Preden je postala prestolnica Kanade, je bila drvarsko naselje. Leta 1857 pa je kraljica Viktorija odločila, da bo glavno mesto kanade in tako izločila Toronto in Montreal v boju za uveljavitev v svetu. 1859 so začeli graditi parlament in upravna poslopja, šele leta 67 so pa jo potrdili na prestolnico nove zvezne države. Danes je Ottawa politično in kulturno središče države, število prebivalcev pa se je povzpelo že nad 700.000.

ZASTAVA

Kanadska zastava ni že od nekdaj takšna kot je danes. Svojemu namenu je začela služiti šele 15. februarja 1965 po odobravi kraljice Elizabete II. Zastava je sestavljena iz dveh rdečih pasov na obeh straneh zastave in pasom bele barve v sredini. Sredi zastave, v sredini belega pasu pa se nahaja javorjev list z 11 ostrinami.

Pred tem so uporabljali zastavo Združenega kraljestva - Anglije.

VODENJE DRŽAVE

Kanada je dandanes po obliki vladavine ustavna monarhija. Ker so si Britanci že v preteklih stoletjih prisvojili Kanado, je jasno, da je kraljica Kanade prav britanska kraljica - trenutno Elizabeta II.

Vendar pa v tako oddaljeni državi ne more povsem opravljati svojega poslanstva. Zato pa ima svojega namestnika v Kanadi - to je guverner. Guverner opravlja vsa predsedniška dela in trenutno je guvernerka države Adrienne Clarkson, ki je bila za ta položaj izvoljena leta 1999. Država pa ima tudi svojo vlado in s tem tudi premierja. Delo le-tega že od leta 1993 opravlja Jean Chretien.

ZAKONODAJA

Izvršilna oblast je uradno še vedno v rokah britanske monarhije, ki jo zastopa generalni guverner. Ustavodajna oblast pa ima kanadski parlament, ki se deli na poslansko zbornico (spodnji dom) katero sestavlja 282 poslancev, izvoljenih za 5 let in senat, s 104 člani, ki jih imenuje generalni guverner. Parlament pripravlja zakone, ki jih podpisuje generalni guverner.

Ministrskega predsednika izbere navadno večinska stranka, ki ima v spodnjem domu največ sedežev. Formalno je sicer svetovalec britanskega monarha, v resnici pa upravlja državne posle povsem suvereno.

Upravni sistem 10 kanadskih provinc je podoben zveznemu, le da parlamenti nimajo senatov. Sever države, ki je razdeljen na 2 teritoriji (severozahodni in jukonski), pa sta neposredno podrejena zvezni vladi in parlamentu. Upravljata pa ju imenovana komisarja ter posvetovalna sveta.

V Kanadi obstajajo 3 glavne stranke. Najpomembnejši stranki na zvezni ravni sta liberalna (vodilna od druge svetovne vojne so 1984) in konzervativna (vodilna od leta 84 dalje). Kasneje je nastala še stranka CCF, ki se je preimenovala v Novo demokratsko stranko. Podpirajo jo večinoma zahodni Kanadačani in mladina.

SODSTVO

V Kanadi se nahajata 2 vrsti sodišč, vrhovno sodišče, ki pokriva celotno državo ter provincijska sodišča, ki skrbijo za reševanje lokalnih zadev in sporov. Poleg teh dveh sodišč imajo še posebna sodišča: preiskovalno komisijo za davčne zadeve, prizivno komisijo za vprašanja priseljencev.

OBROŽENE SILE

V Kanadi se pojavlja prostovoljno služenje vojaškega roka. Vojska se deli na kopensko (22.500), mornarico (10.000) in letalstvo (23.100).

ZGODOVINA

Prvi ljudje, ki so poselili Kanado, so bili Indijanci ter tudi Eskimi, ki so prišli iz vzhodne Azije, čez Beringovo ožino. Preseljevanje se je končalo 10.000 let pred našim štetjem. Ob vsakem novu valu naseljevanja so se že obstoječe skupine pomaknile dlje proti jugu. Šele okoli leta 2000 pred našim štetjem so kot zadnji prišli Inuiti (Eskimi = jedci surovega mesa). Okoli leta 1000 je Leif Eriksson odkril obale Kanade (Labrador, Nova Scotia). Vendar pa se je prava zgodovina belcev začela šele leta 1497, ko je Italijan John Cabot v službi kralja Anglije, Henrija VII odkril Novo Fundlandijo (New Foundland). Leta 1534 so jo zavzeli Francozi ter si jo podredili. Vendar pa so jo morali že leta 1763 odstopiti Angležem. Leta 1840 je dobila parlamentarno samoupravo ter se leta 1867 združila z Novo Škotsko in Novim Brunswickom v skupno državo. Ker so jo osvojili Angleži, je tudi jasno, da je na čelu države britanska kraljica - ta kraljuje Kanadi še danes.

Kanada, kakršno poznamo danes, obstaja šele od leta 1949, ko se je Nova Fundlandija priključila h Kanadski federaciji.

Venomer pa so jo tudi pestila razna nasprotja med angleškovorečimi in francoskovorečimi, ki v provinci Quebec še vedno niso razrešena.

PREBIVALSTVO

Za tako veliko državo kot je Kanada, se številka 31,281,092, ki seveda pomeni število ljudi, živčih v državi, ne zdi prav visoka. Prebivalci so nekakšna mešanica najraznolikejših nacionalnosti in kulturnih skupin. Prebivalstvo sestavljajo pravi Kanadčani, ki jih je le 40%, ljudje s francoskimi koreninami - teh je 27%, 20% Evropejcev, 1.5% potomcev prvotnih naseljencev, tako imenovanih Indijancev (večinoma Manitobi), ter drugi, večinoma Azijci - 11.5%. Registrirani Indijanci so oproščeni davkov in lahko prosto potujejo čez kanadsko-ameriško mejo.

Poleg tega živi na tem območju se približno 25.000 Inuitov, četrtnina vseh, ki živijo na območjih, ki mejijo na Arktiko.

Pričakovana življenjska doba za moške je 73 let, in za ženske 80. Naravni prirastek je bil izračunan in ocenjen na 1%. Prav zaradi tega je kar 22% prebivalstva mlajših od 15 let. Za zdravstvo je lepo poskrbljeno, saj v povprečju nanese enega zdravnika na 538 prebivalcev.

Večina ljudi živi v mestih, največ v tistih, ki so blizu Ameriške meje. Na območju ki je do 300 kilometrov oddaljeno od meje, živi tri četrtine vsega prebivalstva.

Uradna jezika v državi sta angleščina in francoščina, čeprav je tistih, ki imajo za svoj materni jezik angleščino, več. Francosko govoreče prekašajo kar v razmerju 2,5 proti 1.

Življenjski standard v Kanadi je eden izmed najvišjih, čeprav je po statistikah izračunano, da se na eno od sedem gospodinjstev pojavlja revščina. Če primerjamo nasilje v državi, z nasiljem v USA, ugotovimo, da je precej nizko, čeprav v zadnjih časih vztrajno narašča.

IZOBRAŽEVANJE

Osnovna in srednja izobrazba je brezplačna in obvezna za vse otroke, od 6 do 16 leta starosti. Ustanove za visoko izobraževanje dobivajo precejšno podporo vlade, vendar pa morajo kljub temu, vsi študentje plačati pristojbino za študij. Nivo izobrazbe je relativno visok, saj kar 54,6% ljudi v starosti 20 – 24 let opravlja študij.

VERA

Po raziskavah iz leta 1991 je več kot štiri petine Kanadčanov kristjanov. In sicer 47% jih je Katoliške vere, protestantske pa 36%. Judov bi našteali za 1,2%, muslimanov 0,9%, budistov in hinduistov 1,2%, ter 2,6% pripadnikov kakih drugih verskih prepričanij. Nevernikov je sorazmeroma malo, saj jih je v državi le za okoli 12,5%.

PODNEBJE

V tej veliki državi je ogromno podnebnih različic, od stalno zamrznjenih površin s polarnim podnebjem, pa do razkošnega rastlinstva na zahodni obali British Columbie s toplejšim podnebjem. Območja, ki ležijo na jugu države, uživajo vse štiri letne čase, saj je podnebje tipično kontinentalno - zelo hladne zime ter vroča poletja. Tukaj lahko dnevna temperatura poleti znaša kar 35°C ali več, pozimi pa niso nič nenavadne temperature, ki padejo do -25°C. Celotna Kanada, razen zahodne obale, ima pozimi povprečne temperature pod 0 in nepretrgano snežno odejo.

Kraji, najbolj oddaljeni od oceanov so najbolj mrzli. Najnižja temperatura do sedaj je bila izmerjena v teritoriju Yukon, živo srebro pa se je spustilo kar 63°C pod ničlo. V juliju pa so ti kraji najbolj vroči. Najvišja temperatura kadarkoli izmerjena pa je bila 46°C in je bila izmerjena na jugu Alberta.

Na pacifiški obali pade največ padavin. Zaradi orografskih padavin pade na tem območju letno kar 2450 mm padavin. Najmanj padavin pa pade na severu, kjer višina dežja le redko doseže 36mm letno.

ČASOVNI PASOVI

Zaradi svoje velikosti ima Kanada 6 različnih časovnih pasov. Najbolj vzhodni, to je v Novi Fundlandiji je 3 ure in 30 minut za Srednjeevropskim - greenwiškim časom/pasom. Če se pomikamo proti zahodu, si časovni pasovi sledijo takole: Atlantski, Vzhodni, osrednji, pas označujoč območje Kamnitega gorovja (Rocky Mountains), ter Pacifiški, ki je na najbolj zahodnem delu Kanade. Od Greenwicha je oddaljen kar 8 ur.

NARAVNA OBMOČJA

V Kanadi je različnih šest osnovnih oblikovanosti površja. Tako poznamo Veliko nižavje, Kanadske kordiliere, Kanadsko arktično otočje, Velika jezera in nižine svetega Lawrencea, Kanadski ščit, ter regijo Appalačev.

1. Apalači

H Kanadi spada le severni del Apalaškega gorovja. Apalači so strao gorovje, ki so ga obrusili ledeniki, ter ga pokriva pas listavcev. Apalači zavzemajo območje Novofundlandskih otokov, Nova Scotia, New Brunswick, otoke princa Edwarda in del Quebeca. Ta regija je nekakšen podaljšek enako imenovanega gorskega sistema in Atlantskega obalnega nižavja.

2. Velika jezera, nižavje svetega Lawrencea

Kljub temu da je to majhno območje, v njem najdemo srce kanadskega gospodarstva. Rodovitna tla te nižine so obdelovali že Indijanci. Na tem območju teče reka svetega Lawrencea (glavna cesta Kanade), ob kateri sta nastali največji mesti, Toronto in Montreal. Tukaj najdemo večino predelovalne industrije in nekaj najrodovitnejše prsti. Značilnost tega območja je pas brezovih in javorovih gozdov (javorov sirup). Žal, je kisli dež začel uničevati tudi ta mogočna drevesa.

To območje se pojavlja v nižini, ki vključuje južni Quebec in Ontario. Regija ima najbolj razsežno kmetijsko območje v vzhodni in srednji Kanadi.

3. Kanadski ščit

Je eden najstarejših gorskih masivov na našem planetu. V milijonih so ga ledeniki rajedli in obruili, tako da so danes ostali le se nizki granitni driči. Prav zaradi tega je na tem območju veliko moren, s številnimi jezeri. To območje kmetijstvu ni naklonjeno, saj je plast zemlje izredno tanka. Od leta 1880 je to območje postalo kanadska zakladnica, saj so odkrili bogata nahajališča železove rude, niklja in kobalta. Čezenj se razprostira 1500 km širok pas iglastih gozdov. Kanadski ščit je največja regija v Kanadi, saj se razprostira na ogromni površini. Sestavlja jo starodavni granitni kamen ter je redko pokrita z rodovitno prstjo, sicer pa je "razjedana in izpirana" od najrazličnejših glacialnih pojavov, ki so na tem območju precej pogosti. Razpozteza se čez celoten Labrador, del Quebeca, severni Ontario, Manitobo, Nunavut, ter del Severnozahodnih teritorijev.

4. Veliko nižavje

Vanj spada prostrani svet valovite travnate stepe, z gozdovi na severu. Na rodovitni čni zemlji, ki je nastala kot posledica odlaganja sedimentov, uspevajo vse vrste žit. Tukaj se skrivajo bogata nahajališča premoga, zemeljskega plina in surove nafte. Na zahodu se konča ob Kanadskem ščitu, sicer pa se nadaljuje do Velikih nižin v ZDA. Pri ameriški meji se razprostira približno 1300 kilometrov široko, kasneje se zoži, potem pa spet razširi. Vključuje del Britanske Kolumbije, skoraj celotno Alberto, južno polovico Saskatchewan ter manjši del Manitobe.

5. Kanadske kordiljere

Kanadske kordiljere zavzemajo gorovje zahodno od Velikega nižavja, ki se razprostira na zahodu od ameriške meje so Aljaske. Vključujejo del Alberte, Britanske Kolumbije, ter še nekaterih provinc. Vzhodni del območja sestoji iz tako imenovanega Skalnega gorovja, v katerem je kar deset vrhov višjih od 3500 metrov.

Sistem Kordiljer se deli v več vzporednih gorskih verig, ki jih ločujejo visoke planote, kotline ali globoke soteske. Gorske verige potekajo od severa proti jugu in s tem prečno na smer glavnih pacifiških zahodnih vetrov, kar vpliva na podnebje. Vlažne zračne gmote se ustavijo ob gorovju in skodaj ne dosežejo območja prerij.

V Kordiljerah je kar nekaj gora višjih od 5000 metrov, najvišja pa je Mount Logan, ki je visoka kar 5959 metrov.

6. Kanadsko arktično otočje

Otočje je zbirka otokov, severno od zaliva Hudson Bay ter so nad Arktičnim krogom, kar pomeni, da prevladuje predvsem nekakšno polarno podnebje. Na tem območju ni niti enega drevesa, saj ga 10 mesecev v letu pokriva sneg. Kljub bogatim nahališčem nafte in plina, je to območje redko izkoriščeno zaradi velikih proizvodnih in transportnih stroškov.

GOROVJA

Kanadski teren vključuje tudi vrsto visokih gor ter različnih gorovij. Tako lahko na zahodu najdemo znano Skalnato gorovje (Rocky mountains), obrežna gorovja ter gorovja Mackenzie, na severu se bohota gora St. Elias ter Pelly gorovje, vzhod pa zaznamujejo Apalači (Appalachians), Torngats in Laurentians.

Najvišja gora v Kanadi je gora Mount Logan v Yukonu s kar 6050 metrov nadmorske višine.

JEZERA

V Kanadi je okoli 2.000.000 jezer, ki skupaj pokrivajo približno 7,6% celotne površine države. Znana jezera v Kanadi so Huron, Veliki medved (Great Bear), Superior, Veliki suženj (Great Slave), Winnipeg, Erie in Ontario, ob katerem leži tudi največje mesto - Toronto.

Največji jezera v državi so Jezera Superior s kar 82 100 kvadratnih kilometrov, ter Huron z 59 600 kvadratnih kilometrov. Vendar pa ti dve jezera zavzemata tudi del Amerike, zato za največje jezero v Kanadi jemljemo jezero Veliki medved (Great Bear), ki zavzema kar 31 790 kvadratnih kilometrov. Po velikosti mu je tik za petami jezero Veliki suženj (Great Slave) z 28 590 kvadratnih kilometrov.

REKE

Najbolj pomembna reka v Kanadi je prav gotovo reka St. Lawrence (3058 kilometrov), saj predstavlja morskot pot za ladje od Velikih jezer pa vse do Atlantskega oceana. Rodovitno dolino te reke so izdolbili mogočni ledeniki, ki so med zadnjo ledeno dobo pokrivali Kanado. V tej dolini, ki je bila prvo naseljeno območje, zraste tudi večina kmetijskih pridelkov. Zgornji tok je posejan z več kot 1.700 otočki. Pri Montrealu se zliva vanj največji pritok, reka Ottawa. Od Quebeca naprej pa se reka ob svojem ustju v zalivu svetega Lowvrenca razširi in doseže 145 km. Reka je predstavljala tudi pomembno vlogo pri samem odkrivanju in raziskovanju države v preteklosti. Sicer pa je najdaljša reka reka Mackenzie, ki teče 4241 kilometrov čez severozahodne teritorije. Poleg tega, da je najdaljša v državi, je tudi ena izmed najdaljših rek na svetu. Pomembni sta tudi reki Saskatchewan in Fraser.

OBALA

Obala Kanadske države je s svojimi 243 792 kilometri najdaljša na svetu - seveda če je v dolžino upoštevana tudi dolžina obale številnih otokov. Kanadska obala brez otočkov meri v resnici 58 500 kilometrov ter je zelo razčlenjena ter raznih nepravilnih oblik.

Vzhodno obalo predvsem zaznamujejo številni veliki otoki, kot so Newfoundland, , Cape Breton, Prince Edward,... Za zahodno obalo pa so značilni razni fjordi, ter otok Vancouver. Sicer pa Kanado kot celoto prekrivajo predvsem tudi precej manjših otočkov.

NARODNI PARKI

Kanada ima 38 narodnih parkov, ki skupaj pokrivajo 2% celotnega kanadskega ozemlja. Najstarejši je Banff, ki se nahaja vzhodno od Kamnitega gorovja, saj so ga ustanovili že leta 1885.

V Kanadi pa je tudi 836 zgodovinskih "mest", ki odkrivajo zgodovino države. Poleg tega pa ima Kanada tudi več kot 1000 pokrajinskih parkov.

ŠPORT

Za plavanje, hokej, smučanje, baseball, tenis, košarko, ribolov, pohajkovanje in golf bi lahko rekli, da so najbolj priljubljeni športi v Kanadi. Sicer pa sta kanadska nacionalna športa hokej ter lacrosse (po slovensko: polo).

RASTLINSTVO

Rastlinstvo celotnega severnega dela Kanade je predvsem subarktično in arktično. Pojavlja se že tundra. Sicer pa v prenekaterih delih rastlinstva skorajda ni, kot na primer na stalno zamrznjenih tleh - permafrostu.

V Kanadi lahko najdemo veliko različnih vrst dreves, od tistih najmanjših, pa do tistih največjih. Nekatere vrste so značilne samo za Kanado.

V severnem predelu najdemo borealni gozd, za katerega sta značilna smreke, topoli. V nekaterih drugih gozdovih pa se veselo bohoti bor.

Britanska Kolumbija ima približno 46,6% celotnega državnega gozdovja. V tem predelu najdemo tudi ene izmed največjih dreves, kot so cedre.

Rastlinstvo je za Kanado zelo pomembno, predvsem za državno ekonomijo, saj so rastline viri raznih surovin.

ŽIVALSTVO

Kanadske živali se le malo razlikujejo od tistih iz severne Evrope. Poznanih je veliko vrst podlasic. Na tem območju lahko najdemo črnega medveda, rjavega medveda, rise, dihurje, volkove, kojote, lisice, lose, jelene,... Znan pa je tudi medved grizli. Za severni del države je značilen polarni medved, za Britansko Kolumbijo puma, za celotno Kanado pa bober.

Kanada ima široko paleto različnih vrst ptic in rib. Najpomembnejša ptica je prav gotovo Kanadska gos, ki je v Kanadi najbolj znana.

Sicer pa zanimivost Kanade predstavljajo predvsem kiti najrazličnejših vrst (priljubljene orke, beluge,...) in najrazličnejših oblik in barv ter tjuljni in mroži. V tamkajšnjih rekah pa najdemo tudi vidre in losose.

GOSPODARSTVO

Kanada ima zelo napredno gospodarstvo in večina državljanov uživa visoko kvaliteto življenja svetovnih standardov. Vse to pa lahko uživajo zahvaljujoč mnogim bogastvom države.

1.NARAVNO BOGASTVO

1.MINERALI

Kanada je polna raznovrstnih rudninskih bogastev. Velikanski Kanadski Ščit vsebuje ogromno železove rude ter številnih drugih kovin, kot npr.: zlato, srebro, baker, cink, titan, uran,... Kovinske rude pa se nahajajo tudi v zahodnih Kordilierah, ter Apalačih. Poleg tega pa ima Kanada tudi veliko premoga in petroleja.

2. KMETIJSKE POVRŠINE

Glede na raziskave, je samo 8% kanadskega površja primerno za kmetijstvo. 80% tega se nahaja v vzhodnih prerijah, kjer so poleti dolgi sončni dnevi, kar pa omogoča dobre pridelke zdrave pšenice. Sicer pa je najširši predel, kjer je možna dobra letina, v jugozahodni Britanski Kolumbiji in južnem Ontariu.

3. GOZDOVI

Skoraj polovica Kanade je pokrita z gozdovi. Ti pa v svetu predstavljajo 10% vsega gozda na planetu. Velika površina iglastega gozda omogoča tudi velike vire lesa ter papirja. Najbolj dragocena gozdna površina za lesne izdelke je vzhodna obala, kjer je podnebje prispeva k rasti velikanskih dreves, ki ponujajo kvaliteten les.

4. RIBE

Kanada je bogata na Atlantski in Pacifiški obali tudi na področju ogromnega števila rib. Ima veliko območij za lovljenje le-teh, katerih je ogromno število. Sicer pa je Kanadi v velik ponos riba Losos, ki se drsti v derečih potokih in rekah.

5. ENERGIJA

Kanado odlikuje tudi bogat vir energije, ki jo pridobivajo s pomočjo vode. Z elektriko oskrbuje tudi velik del ZDA. Sicer pa proizvodnji energije nima nobenih problemov, saj je bogata raznih rudnin, kot npr. premoga.

2. KMETIJSTVO

Kmetijstvo ni več tako pomembno za ekonomijo Kanade, kot je bilo v 19. stoletju, vendar pa v državno blagajno še vedno prinaša kar nekaj dohodka. S to panogo se ukvarja le 5% prebivalstva (750.000 kmetij, leta 1941, danes polovica manj), vendar pa ti državo oskrbujejo s hrano in raznimi pridelki. Sicer pa na različnih področjih pridelujejo tiste stvari, katere tam najuspešneje uspevajo. Tako v Prerijah gojijo predvsem pšenico ter se ukvarjajo z živinorejo, v osrednji Kanadi so se predvsem specializirali za gojenje živine, Ontario proizvaja ogromne količine koruze, soje, sadja in zelenjave, v Britanski Kolumbiji pa so se prav tako posvetili večinoma pridelavi sadja in zelenjave.

3. GOZDARSTVO

Gozdni pridelki predstavljajo večji izvoz kot vse ostale panoge v Kanadi. Kanada je tudi svetovni voditelj v izvažanju lesa, papirja ter raznih drugih lesnih izdelkov.

4. RIBOLOV

Ribištvo je postalo pomembna gospodarska panoga šele ob vključitvi Nove Fundlandije v državo. Za številne obmorske province so ribe glavno izvozno blago in življenjskega pomena za njihovo sicer dokaj šibko in nerazvito gospodarstvo. Kanada zavzema majhno procentualno rib ulovljenih v svetovnih oceanih, vendar pa predstavlja prvo mesto v volumnu izvažanja le-teh. Tako dober izvoz rib imajo zaradi majhnega števila prebivalcev ter tudi majhne "porabe" rib. Sicer pa tudi ribolov predstavlja pomembno panogo v industriji.

5. RUDARSTVO

Kanada je svetovna voditeljica v rudah. Leta 1980 je zavzela prvo mesto v proizvodnji cinka, urana, niklja in titana. Poleg tega je velika tudi proizvodnja zlata, železove rude, bakra, petroleja. Rudarstvo zaposluje sorazmeroma malo prebivalstva, sicer pa je veliko pripomoglo k razvoju države.

6. IZDELOVANJE, MANUFAKTURA

Tudi manufaktura je v Kanadi precej pomembna. Približno 15,3% prebivalstva se ukvarja s to službo. Že v 19. stoletju so na tem ozemlju izdelovali ladje ter razne stroje. Državna industrija je zelo moderna ter izdeluje avtomobilске dele, orodja za rudarstvo, gospodinjske pripomočke,... Čeprav se nekaj tovarn nahaja v velikih mest, je jih še vedno več kot 3/4 nahaja v središču države. Razprostirajo se na območju med Quebecom in Windsorjem.

7. STORITVE, TURIZEM

Te vrste služb, oziroma dela, v Kanadi zaposlujejo več prebivalstva kot katerokoli drugo delo. Največ ljudi dela v turizmu, saj le-ta v zadnjih letih prinaša največ dobička. Sicer pa v državno blagajno vsako leto steče nekaj milijard denarja, pridobljenega od turistov, ki denar porabijo za prihod v državo, nastanitev, hrano, šport, ter razne druge stvari.

8. DENAR, VALUTA

Osnovna valuta v Kanadi je kanadski dolar, ki sestaja iz 100 centov. 1 kanadski dolar je približno vreden 153 slovenskih tolarjev (dne 10. 4. 2001).

9. TRGOVANJE

Kanadska zgodovina se je in se še danes prepleta s trgovanjem. Že od nekdaj so trgovali s surovinami, katere zaloge so imeli kar nekaj. Že pred 30 leti so "trgovali" z avtomobili ter avtomobilskimi deli. Predmet trgovanja pa so še danes razni kemijski produkti, oblačila, sadje, zelenjava,...

10. PREVOZ

Zaradi tako velikega ozemlja in s tem zaradi velikanskih razdalj, mora imeti Kanada dobro urejen prometni režim.

• Ceste

Kanada ima enega od najboljših sistemov urejenosti glavnih cest ter cest na splošno. V letu 1995 je bila skupna dolžina glavnih cest v Kanadi 246 012 kilometrov, kar pa predstavlja zelo visoko številko. V Kanadi pa imajo tudi cesto, imenovano Trans-Canada Highway. Ta cesta povezuje Kanado po vsej širini - razprostira se od vzhodnega dela države, pa vse do vzhodnega, in je dolga več kot 7819 kilometrov. S svojo dolžino je najdaljša cesta na svetu. Po statistikah, narejenih v državi, je bilo leta 1997 na 1000 prebivalcev 441 registriranih avtomobilov, kar pa predstavlja za takratnji čas kar veliko število. Nekaj k temu številu pa seveda prispeva tudi starostna meja o vožnji vozila, saj ta znaša le 16 let.

• **Železnica**

V celoti ima Kanada 36 114 kilometrov železniških prog. Osnovna železniška mreža je, čeprav med drugim povezuje tudi zahodno Kanado z vzhodno, predvsem skoncentrirana na jugu države. V državi pa se pojavljata dve večji železnici, kot sta Canada National in Canadian Pacific Railway.

• **Vodne poti**

Ta oblika prevažanja je pomembna že od prvih raziskovalcev, ki so se pojavili v Kanadi, naprej. Osnovna povezava v državi je prav gotovo sistem, dolg 3769 kilometrov, ki se povezuje zaliv St. Lawrencea s centrom celine. Poleg tega pa je na obeh straneh kanadskega kontinenta razširjena mreža trajektov. S plovbo v notranjost po rekah pa si pomaga kar nekaj "transportov".

• **Zračne poti**

Kanada je znana po svojih ogromnih razdaljah in ekstremnih podnebnih pogojev. Prav zaradi tega ima država zelo dobro razvite "zračne poti". Največji letalski družbi sta Air Canada in Canada Airlines. Seveda pa njihova letala ne letijo samo v notranjosti države. Zračne poti sežejo vse do Evrope in Azije.

Letališče Lester B. Pearson ima v letu največ potnikov. Na njem se letno zadržuje več kot 15 000 000 potnikov, kar pa pomeni čez 40 000 na dan.

KOMUNICIRANJE, OBVEŠČANJE, MEDIJI

Služba obveščevalcev v Kanadi zaposluje približno 1,8% celotnega prebivalstva. Med obveščanje štejemo radio, televizijo, telekomunikacije ter časopisje.

• **Radio, televizija**

V Kanadi je približno 480 zasebnih radijskih postaj ter 110 zasebnih televizijskih postaj, v nasprotju z letom 1980, v katerem je imela Kanada "samo" 30 televizijskih programov ter 65 radijskih postaj. Sedaj pa ima že tudi 99% vseh prebivalcev dostop do obeh medijev.

• **Telekomunikacije**

Skoraj vsako gospodinjstvo v državi že ima vsaj en telefon, ki jim omogoča povezovanje z različnimi ljudmi. Leta 1995 je sicer le 4% gospodinjstev imelo svojo fax napravo, 30% svoj računalnik, ter 17% prebivalstva dostop do interneta, vendar pa se je ta številka iz leta v leto strmo večala, ter se seveda še dandanes.

• **Časopisje**

Že leta 1996 je Kanada imela 107 dnevnih časopisij, katerih so dnevno natisnili blizu 5 milijonov. Sicer pa je za vsako provinco značilen svoja časopisna paleta. Tako v Alberti tiskajo Calgary Herald in Edmonton Journal, v Britanski Kolumbiji The Province in Vancouver Sun, v Manitobi Winnipeg Free Press, v Ontariju izdajajo Globe and Mail, Toronto Star in Toronto Sun,...

Vse province predvsem izdajajo časopise v Angleškem jeziku, razlika je Quebec, v katerem je kar nekaj časopisov v francoščini.

V Kanadi pa imajo tudi mnogo najrazličnejših revij in magazinov, tako, da se prebivalci res ne morejo pritoževati zaradi slabega branja.

PROBLEMI IN TEŽAVE (teta just)

1. QUEBEC IN KANADA

Quebeško uprašanje je problem, ki je v zadnjih letih nenehno navzoč v političnem življenju Kanade. Po tem ko so Britanci leta 1759 osvojili Quebec, so se francoski kanadčani poizkusili izogniti asimilaciji v angleško družbo in ohraniti svoj jezik. Kasneje se je nacionalizem še dodatko okrepil in privedel do odkritega spora z angleško Kanado. Zmaga Quebeške seperatistične stranke pa je prinesla spor na politično prizorišče Kanade. Quebec si je močno prizadeval pridobiti večjo neodvstnost in zdaj ima provinciska vlada veliko večje pristojnosti. Leta 1977 pa je francoščina dobila popolno prednost pred angleščino.

2. REGIONALIZEM IN FEDERALIZEM

Ob tem da imajo v Kanadi 10 provincijskih in dve teritorijski vladi, poleg tega pa še zvezno vlado v Ottawi, ni nič čudnega, da so odnosi med posameznimi regijami in federacijo zapleteni. Tudi izkoriščanje naravnih bogastev je večkrat povzročalo odkrite spore med provincami in zvezno vlado. Vsa raznolikost in členjenost države vedno bolj prihaja na dan.

MESTA

1. Montreal – Vrata Kanade

Od začetka 19. stoletja je pomembno industrijsko mesto, je osrčje francosko-kanadske kulture in tretje največje francosko govoreče mesto na svetu. 1960 so zunajo podobo mesta popolnoma spremenili (podzmena železnica po pariškem zgledu). Mesto je dobilo mednarodno veljavo, ko je leta 1967 gostilo svetovno razstavo, leta 76 pa poletne olimpijske igre.

2. Quebec – najstarejše mesto v Kanadi

Ustanovili so ga leta 1608. Je najstarejša kanadska naselbina in edino z obzidjem utrjeno mesto v severni Ameriki. Danes je središče gibanja za odcepitev in ima več kot 600.000 prebivalcev.

3. Toronto – metropola elegance

Ime mesta izhaja is Huronskega jezika in pomeni shajališče, zbirališče. Današnje mesto je vredno tega imena. Mozaik etnično zaznamovanih mestnih četrti, kot so naprimer kitajska, portugalska ali italijanska, se zliva v harmonično celoto, katere jedro še vedno ostaja izrazito britansko. Nudi bivališče kar 3.4 milijona prebivalcem, njegova uspešna gospodarska rast pa se odseva tudi v njegovem umetniškem življenju in impresivni množici javnih zgradb.

3. Vancouver – mesto ob Tihem oceanu

Dandanes šteje mesto že nad milijon prebivalcev, glavni razlog za takšno širjenje pa je imela Kanadska pacifiška železnica, ki ga je povezala z vzhodom. Prebivalstvo prihaja iz vsega sveta.

PROVINCE IN TERITORIJI

Kanada je zaradi svoje velikosti razdeljena na veliko manjših enot. Tako jo sestavljajo 10 provinc (Alberta, British Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland, Nova Scotia, Ontario, Prince Edward Island, Quebec, Saskatchewan) in 3 teritoriji (Nunavut, Severozahodni teritoriji, Yukon).

ZANIMIVOSTI

- Kanada je tako velika, da ima kar 6 časovnih pasov
- ima izredno majhno poseljenost, saj na enem kvadratnem kilometru živijo približno le trije prebivalci
- na vzhodnem delu države, natančneje v Torontu, stoji CN TOWER, ki je s svojimi 553,3 metri najvišja samostoječa zgradba na svetu
- SOUTH YOUNG je najdaljša ulica na svetu, dolga kar 1,900.5 kilometrov, ki jo najdemo v Torontu
- *Kanada ima najdaljši pokriti most, katerega dolžina je kar 390 metrov*
- *ima najdaljšo obalno linijo, ki se razteza kar 243 792 kilometrov v dolžino*
- *ima najdaljšo državno cesto, katere ime si je s 7821 kilometri pridobila TRANS CANADA HIGHWAY, razprostirajoča se čez celotno Kanado*
- *za zadovoljstvo vseh državljanov je poskrbljeno s tem, da lahko vsak državljan pošlje kakršnokoli pismo na parlament brez da bi plačal poštnino*